

Η ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Στις 24 Μαΐου, Κυριακή, το θέατρο 'Αργυροπούλου βρέθηκε στις 11 το πρωί άσφυχτικά γεμάτο γυναίκες από κάθε ηλικία, κάθε τάξη κοινωνική, κάθε επάγγελμα. 'Εκπαιδευτικές πλάι σ' εργάτριες, επιστήμονες πλάι σ' νοικοκυράδες, χωρικές με τ' ατσιμάκια τους πλάι σ' καλλιτέχνιδες. "Όλες μαζί έτρεξαν να παρακολουθήσουν τις όμιλήτριες που θά τους έξηγοῦσαν τή θέση τής γυναίκας στήν 'Ελλάδα και πώς θά μπορούσαν νά τή βγάλουν από τή σημερινή της άθλιότητα.

Τό άκροατήριο περιμένει με άγωνία. Μερικοί δημοσιογράφοι—οί μόνοι άντρες που τούς επέτρεψαν οι φρουροί τής τάξεως νά παρακολουθήσουν τή συγκέντρωση, άνυπομονοῦσαν κι εκείνοι. 'Η Πανελλήνια Συγκέντρωση τῶν γυναικῶν, που τήν όργάνωσε μέσα σ' ελάχιστο χρονικό διάστημα ή 'Επιτροπή για τήν 'Εργασία τής Γυναίκας, είχε κινήσει όχι μονάχα τό ενδιαφέρον τῶν γυναικῶν, αλλά και τήν άνησυχία τῶν . . . άρχῶν.

Δέν εΐμαστε φαίνεσαι πιά ή παραμελητέα ποσό-εις. "Αρχισαν νά μάς λογαριάζουν.

'Αρχίζει ή σειρά τῶν όμιλητῶν. Στή σκηνή κάθονται οί αντιπρόσωποι τῶν διαφόρων όργανώσεων. Προεδρεύει ή κ. **Αῦρα Θεοδοροπούλου**. Μιλεῖ πρώτη για νά έξηγήσει τό σκοπό τής συγκέντρωσης: νά μάτην ό γυναικεῖος κόσμος τής χώρας μας ποιά εΐναι ή σημερινή θέση τής γυναίκας στήν **πολιτεία**, στήν **οικογένεια**, στήν **εργασία**. 'Τί πρέπει νά επιδιώξει ή γυναίκα για νά καλύτερέψη τή θέση της.

«'Από τήν κονδυλική δικτατορία» λέγει «μέ ὅλο τό διωγμό που κήρυξε συστηματικά στήν εργαζόμενη γυναίκα εμεινε και κάτι καλό. "Εγινε συνειδητή στή γυναίκα ή άνάγκη νά εργαστή όμαδικά για νά λυτρωθῆ από τις άδικίες που τή βραχύνουν, για νά βγῆ από τή μειονεχική θέση που βρίσκεται σήμερα.

'Η 'Επιτροπή για τήν 'Εργασία τής γυναίκας, που γεννήθηκε από τήν άνάγκη νά συντονιστῶν ὅλες οί γυναικεῖες προσπάθειες για νά επιτύχη ό σκοπός αὐτός, εργάστηκε έντατικά, κατάρτισε επιτροπές για νά μελετήσουν συστηματικά ὅλα τά ζητήματα που άφοροῦν τή γυναίκα, τις 'Επιτροπές **Ίσοπολιτείας**, **'Εργασίας**, **Προνοίας**, **Παιδείας**.

Ο πρώτος βρος για να γιατρευτή μιὰ πληγή είναι να ξεσκεπαστή. Δέν ήταν εύκολη ή εργασία τών επιτροπών. Τò κράτος έχει τήν τάση να κρύβει, να σκεπάσει τις ελλείψεις του. Οι στατιστικές οι έπίσημες για τήν εργασία αποδείχτηκαν ανακριβείς πολλές φορές. Τα ιδρύματα που ζήτησαν να επισκεφθούν τὰ μέλη τής επιτροπής Προνοίας, τούς έκλεισαν τις πόρτες τους. Δέν ήταν εύκολο να παρουσιάσουν τò μειουτήριο και τò βρεφκομείο τάπλυτά τους.

Κι όμως μόνο έτσι, με τήν αυστηρή κριτική, με τò να βγούν όλα στο φως, θά μπορούσαν μιὰ μέρα να διορθωθούν.

Γιά τήν αυστηρή όμως και δίκαιη κριτική, για τή σοβαρή ενέργεια για τή θεραπεία τών κακών, απαραίτητη προπόθεση είναι ή *έλευθερία*, ή έλευθερία τού λόγου, ή έλευθερία τού συνέρχεσθαι και γενικά όλες οι έλευθερίες οι άτομικές που καταχτήθηκαν από τούς λαούς με ανυπολόγιστες θυσίες. Γιατί ένοιωσαν οι λαοί πως, χωρίς τις έλευθερίες αυτές, καμιά πρόοδος δέν μπορεί να γίνει. Έμεις οι Έλληνες, που ζήσαμε 400 χρόνια κάτω από έναν ξένο ζυγό, ξέρομε με τί θυσίες από όλους, άντρες και γυναίκες, κατορθώσαμε έμεις, μιὰ φουχτα άνθρωποι, να τόν άπατινάξουμε. Κι οι θυσίες αυτές μας ήταν εύκολες, γιατί λογαριάζαμε πάνω άπ' όλα, πάνω από τή ζωή μας, τήν *έλευθερία*.

Τα διάφορα συντάγματα που έγιναν, όταν ή Ελλάδα έγινε κράτος ανεξάρτητο, τò ένα έπειτα από τ άλλο, όλα και περισσότερο εξασφάλιζαν τις έλευθερίες τού λαού.

Στò σημείο αυτό είναι ανάγκη να ξεκαθαρίσουμε τί ένοούμε με τή λέξη *έλευθερία*. Έλευθερία δέν θά πη *αναρχία*. Θά πη *πειθαρχία* σε νόμους που τούς δεχτήκαμε έμεις οι ίδιοι με τούς αντιπροσώπους που εκλέξαμε με τήν ψήφο μας. "Οποιος υπακούει σε τέτοιους νόμους είναι *έλεύθερος*. "Οποιος είναι αναγκασμένος να υπακούη σε νόμους που τού επιβάλλονται από άλλους αυθαίρετα είναι *δοσλος*. Με τήν καθολική ψηφοφορία που καθιέρωσαν τὰ έλληνικά συντάγματα έλευθερώθηκε ο άντρας. Τή γυναίκα όμως δέν τή ρώτησαν ποτέ ούτε για τούς φόρους που πληρώνει, ούτε για τὰ παιδιά της που τής τὰ παίρνουν για να τὰ στέλουν στον πόλεμο. Γιαυτό δέν είναι υπερβολή όταν λέμε πως ή γυναίκα στην Ελλάδα είναι ακόμα *σκλάβο*. Τò χειρότερο όμως δέν είναι να είναι κανένας σκλάβος, αλλά να μην τò καταλαβαίνει. "*Η σκλαβιά δημιουργεί ψυχούσνθεση σκλάβων*. "Όπου καταργήθηκαν οι άτομικές έλευθερίες, εκεί οι λαοί μεταβάλλονται σε άγέλες, που εγκαταλείπονται παθητικά στην αυθαιρεσία τών δικτατόρων.

Κάποτε όμως οι άγέλες ζυπνοούν. Τις ξυπνά ή πείνα. Και τότε άντρες και γυναίκες ένωμένοι στον κοινό άγώνα για τò ψωμί τους και τò ψωμί τών παιδιών τους, νιώθουν πως είναι άνθρωποι και αγωνίζονται για τάνθρώπινα δικαιώματά τους. Με τήν πίστη στο δικηο τους, θυσιάζουν και τή ζωή τους ακόμα.

Στò σημείο αυτό ή κ. Θεοδωροπούλου ζητά από τή συγκέντρωση να τιμήση τή μνήμη τών θυμάτων τής άπεργίας στη Θεσσαλονίκη, που άνάμεσα σ'αυτά υπάρχουν και γυναίκες μένός λεπτού εύλαβική σιγή.

Τò άκροατήριο με βαθεία συγκίνηση σηκώθηκε άμέσως, σαν ένας άνθρωπος κι εκράτησε σιγή κατανοητική.

«Όταν νιώση ή γυναίκα τήν ανάγκη τής έλευθερίας» εξακολούθησε ή έμιλήτρια «καταλαβαίνει πως τής χρειάζεται τò ειρηνικό όπλο, με τò όποιο κάθε πολίτης μπορεί να υποστηρίξη τὰ συμφέροντά του, ή *ψήφο*. Τò όπλο που μαυτό χωρίς θύματα ανθρώπινα μπορεί, από τή μιὰ μέρα στην άλλη ναλλάξη ή μορφή ενός κράτους, όπως απέδειξαν οι τελευταίες εκλογές στην Ισπανία και στη Γαλλία».

Ανέπτυξε έπειτα ή έμιλήτρια πως 16 χρόνια τώρα αγωνίζεται ο Σύνδεσμος για τὰ δικαιώματα τής γυναίκας μαζί με άλλες γυναικείες οργανώσεις για να επιτύχει τή ψήφο για τήν Ελλάδα, πως όλες οι μεταπολεμικές δημοκρατίες, ακόμα και ή Τουρκία έδωσαν στη γυναίκα πλήρη πολιτικά δικαιώματα. Έξήγησε πως τώρα με τήν αναθεώρηση τού συντάγματος πρέπει να γίνει ή πιο έντατική προσπάθεια από όλες τις γυναίκες ένωμένες κι αυτό είναι τò πνεύμα και ο σκοπός τής σημερινής συγκέντρωσης.

«Κάθε μιὰ από μας πρέπει να νιώσει βαθεία τήν ευθύνη της απέναντι τού έαυτού της κι απέναντι τού συνόλου τών γυναικών. Να μην επαναπαύεται στην ιδέα ότι υπάρχουν άλλες γυναίκες που φροντίζουν για αυτά. Είναι ανάγκη κάθε μιὰ από μας να εργάζεται έντατικά, αδιάκοπα, καθημερινά. Να διαφωτίξη. Να πείθη. Να ποσά υποσχέσεις από τούς ισχυρούς. Να πλαταινει αδιάκοπα τόν κύκλο τής επηροής της. Μονάχα έτσι μπορούμε να ελπίζομε πως θά δη ή γυναίκα στον τόπο μας καλύτερες μέρες από τις σημερινές.

"Αγαπητέ φίλες «είπε τελειώνοντας», «φεύγοντας, από δω μέσα, θέλομε να νιώσετε τήν πίστη σας δυναμωμένη, στον κοινό μας άγώνα, άτσαλωμένη τή θέλησή σας να τόν κερδίσετε έριστικά. "Ας έχομε σύνθημά μας, για να μας φτερώνη τήν ψυχή σε κάθε δύσκολη στιγμή. "*Έλευθερία για όλους ίσοπολιτεία για τή γυναίκα*».

* * *

Η πρόεδρος κ. Θεοδωροπούλου παρουσίασε τή δεύτερη έμιλήτρια τή δικηγόρο Δδα Εύχαρι Πετρίδη, που έμιλησε, ως αντιπρόσωπος τού Έθνικού Συμβούλου Έλληνίδων για τήν μειονεχτική θέση τής Έλληνίδας στο *οικινό δικαιο*.

Ανέφερε μεταξύ άλλων πως ο άντρας μπορεί να ποσάξει για ό,τι αφορά τὰ παιδιά τους, έστω κι αν πρόκειται να τὰ ζημιώσει, έστω κι αν είναι πολυ κατώτερος διανοητικά και ήθηκά από τή γυναίκα του. Ανέφερε όλες τις άδικίες που βαραινουν τή γυναίκα στο οικογενειακό δικαιο, προ πάντων στο ζήτημα τής επιτροπείας.

* * *

Η κ. Έλένη Καραϊωσηφίδου από μέρους τών γυναικείων οργανώσεων τής Θεσσαλονίκης είναι περιληπτικά τὰ εξής:

«Τὰ γυναικεία σωματεία τής Θεσσαλονίκης, είπε, με πρωτοβουλία τού «Συδέσμου για τὰ δικαιώματα τής γυναίκας», εξέλεξαν μιὰ κεντρική επιτροπή. Αυτή άνε-

λαβε να μελετήσει τις συνθήκες, κάτω από τις οποίες ζει ή γυναίκα και γενικά τις ανάγκες του γυναικείου πληθυσμού.

Δημιούργησε παραρτήματα του συνδέσμου για τα δικαιώματα της γυναίκας στους συνοικισμούς Νεάπολη, Αμπελοκήπους, Ξηροκρήνη, Τούμπα, Καλαμαριά, Σαράντα Έκκλησίες, Κουλέ Καφέ, Ξπτάλοφον και Βαρδάρι.

Όταν η γυναίκα γίνει υπολογίσιμη με την ψήφο της και την έκλογισιμότητά της, τότε βγή η έκμετα-
λευση που γίνεται σήμερα στις διάφορες εργασίες και σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής της εις βάρος της, θα λείψει, επειδή θα καθιερωθούν και νόμοι δίκαιοι, που θα τις δώσουν την ισοτιμία με τον άντρα.

Γυναίκες, μην άπαθαρρύνεσθε σαν άρνεύται ο κόσμος στο μητρικό πνεύμα την επίτιμηση και το σεβασμό που του όφείλει. Έχετε πίστη στην άποστολή σας.

Η μητρότης, ή αληθινή μητρότης, προσρίζεται να γεφυρώνη το χάσμα που χωρίζει τους λαούς και να πλαταίνη τα τόσα στενά όρια του δικαίου. Αυτή θα σώση τον κόσμο με την στοργή της».

Αφού συνεχάρη εκ μέρους των συνεργαζομένων Σωματείων Θεσσαλονίκης εκείνες που είχαν την πρωτοβουλία της σημερινής πανελληνίας συγκέντρωσης είπε :

«Με ευχαρίστησή μου βλέπω ότι ο αγώνας μας μπαίνει στο προγραμματικό του πλαίσιο, το κοινωνικό και ότι όλες οι εργαζόμενες γυναίκες με τις οργανώσεις τους είναι αποφασισμένες να βοηθήσουν, και έτσι ένωμένες θα προχωρήσουμε και θα επιτύχουμε».

* *

Η αντιπρόσωπος του **Συλλόγου κυριών και δεσποινίδων Σερβίων ή «Αναγέννησις» Δνις Κουζοπούλου** εξέφρασε την χαρά της για την πανελλη-
νήνια συγκέντρωση των γυναικών, που αποφάσισε να καταπιασθή με τα σοβαρότερα γυναικεία προβλήματα και να τα φέρη στη δημοσιότητα. Αφού όμολόγησε κατόπιν ότι ή σημερινή κατώτερη θέση της γυναίκας, στα πολιτικά δικαιώματα, στην άμοιβή της εργασίας, στη θέση της μέσα στην δημοσιονομική ιεραρχία όφεί-
λεται στην άδιαφορία των γυναικών, έτόνισε την ανάγκη να συσσωματωθούν όλες οι γυναίκες, υπάλληλοι, επιστήμονες, αγρότισσες, εργάτριες, νοικοκυρές ή βιοτέχνισσες και να διεκδικήσουν τα δικαιώματα και τη θέση τους μέσα στην κοινωνία.

Συσσωματωμένες και ένωμένες χωρίς να εκθιάσουν, θα προσπαθήσουν να πείσουν και να διαφωτίσουν κυβερνήσεις και κοινή γνώμη, ότι όλα τα αίτήματα των γυναικών **τείνουν να εξυπηρετήσουν σκοπούς ανθρωπιστικούς, κοινωνικούς και όχι όφέλη ατομικά.**

Για την πραγματοποίηση των σκοπών αυτών δε στηρίζονται παρά μόνο στον έαυτό της, γιατί οι εκάστοτε Κυβερνήσεις, μόλις έρθουν στην άρχή, μόνο για την εξυπηρέτηση των δικών τους κομματικών συμφερόντων φροντίζουν, ψηφίζοντας προσωπικούς νόμους και στραγγαλίζοντας κάθε δίκαιο. Γι' αποτελέσματα της τέτοιας κομματικής πολιτικής είναι ή διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, ή ανάθεση των κυριωτέρων

θέσεων σε ανάξια πρόσωπα που το μόνον τους προσόν είναι, ότι είναι κομματικοί φίλοι της Κυβέρνησης. Για τη γυναίκα όλα αυτά είναι καταστρεπτικά. Αυτή καλείται να πληρώσει τα σπασμένα. Γεννά τα παιδιά της που τα παραλαμβάνει το Κράτος όχι για να τα χρησιμοποιήσει στην εξυπηρέτηση της πατρίδας, αλλά για να σκοτώνονται για την διατήρηση ή την ανατροπή της άρχης.

Η Δνις Κουζοπούλου είπε τέλος ότι είναι βέβαιη πως ή συμμετοχή της γυναίκας στη διοίκηση των κοινών δεν θα όφελήση μόνο τη γυναίκα, αλλά το Έθνος όλόκληρο.

* *

Έπειτα μίλησε ή κ. **Μ. Σβώλου** εκ μέρους των εργατριών και υπαλλήλων :

«Μέσα σε μιá κοινωνία, έπεν έπου ή εργασία είναι έμπόρευμα είναι φυσικό να μην υπάρχει θέση για την εργαζόμενη γυναίκα. Δησημονημένη στο χωριό ή γυναίκα ποτίζει τη γή με τον ιδρώτα της και γονιμοποιεί άκούραστη μέσα στα σπλάχνα της την καινούργια γενιά. Μοχθεί με την οικονόμεια της, όλόκληρο χρόνο χωρίς να μπορούν να εξασφαλίζουν όλοι μαζί ούτε και το ψωμί. Κανείς δεν την σκέπτεται παρά μόνον όταν πρόκειται να εισπράξουν φόρους ή να της πάρουν τα παιδιά της στον πόλεμο.

Κι' ή ίδια ή γή που όργώνεται αιώνες τώρα, έχει ανάγκη από όλα τα καινούργια μέσα της τεχνικής, τις μηχανές και τα εργαλεία, τα φώτα της επιστήμης την όργάνωση της παραγωγής, για ν' αποδώσει όσο μπορεί. Μά όλα αυτά είναι τόσο μακριά από το Έλληνικό χωριό με τον μικρότατο κληρο, που το δέρι-
νει ή φτώχεια, ή στέρηση, ή άμορφωσιά. Γι' αυτό κι' ότι αποδώσει ή γή το τρώει το χρέος. Το χρέος που στέλνει τους υιούς με τα γερά κορμιά και δυνατά χέρια να αψήσουν στις πόλεις το στρατό των άνέργων. Το χρέος που αναγκάζει τη μάνα να στερήσει το ίδιο το γάλα της απ' το δικό της παιδί για να το πουλήσει στο ξένο. Το χρέος που στέλνει το κορίτσι των 8 και των 10 χρόνων στις υπηρετικές δουλειές, εύκολη λεία του σωματέμπορου και το άγέρι για να όρθη «τύχη» και μονάχο χωρίς έπιβλεψη, να καταλήξει άλη-
της στις μασούνες του Πειραιά.

Δουλεύοντας από παιδάκι ή χωριάτσια μένει κι' άγράμματη. Η άμορφωσιά της δεν την άφίνει να δει την αίτία της δυστυχίας της. Τή ρίχνει στη μορολατρεία πούναί άπαραίτητη για να συντηρή την άδικία. Χλωμό, σκυφτό με γυρτούς τους ώμους, ξεπερνά το κοριτσάκι τη μεγάλη πόρτα του εργοστασίου, που καταπίνει άχόρταγα τα παιδιά του λαού. Από τότε κλείνει γι' αυτό ο κόσμος, ή φύση, ή όμορφιές τους. Αν δεν πεθάνη πριν μεγαλώσει ή δεν χτικιάση, γίνεται ένα κομμάτι της μηχανής και κινείται πάντα με τον ίδιο ρυθμό, στο ίδιο θαμπό φως, στον ίδιο άποπνιχτικό άέρα, τον μολυσμένο από τις άναθυμιάσεις ή τους άχνούς. Για ένα σκοπό προσρίζεται, κι' αυτόν μόνον εξυπηρετεί : Να παράγει όσο το δυνατό περισσότερα για τους άλλους χωρίς να μένει τίποτα γι' αυτό.

Δέκα και δώδεκα ώρες δουλειάς, δουλεύουν οι γυναίκες στα **κλωστούφαντήρια** για 25, 30 και 35

δραχμές αλλά και 20 και 15 ακόμα. Οι υπερωρίες είναι γενικές και πληρώνονται: ελάχιστα. Τα πρόστιμα είναι ταχτικά. Κι' όταν βγει ή γυναίκα κατάκοπη πελιδνή, απ' τὸ ἐργαστάσιο και γυρίσει στὸ ἄθλιο σπίτι, ἐκεῖ τὴν περιμένει τὸ νυικοκυριό, τὰ παιδιά, ὁ ἀντρας. Κι' αὐτὸς γυρίζοντας ἐκεῖ τὸ ἴδιο σκοτωμένο, ἀπ' τὴν κόυραση πόσες φορές ξεσπάζει πάλι σ' αὐτὴ ζητώντας νὰ βρεῖ μέσα στὸ σπίτι, στὴ γυναίκα, στὰ ἴδια του τὰ παιδιά, αὐτὸν τὸν ἀέρατο ἐχθρό, πού νοιώθει πὼς τοῦ φταίει.

Και ἕως ἢ βιομηχανία αὐτὴ ἔχει σήμερα τὴ σκανδαλώδη προστασία τοῦ Κράτους. Μονοπωλιακὴ σχεδὸν κατανάλωση, τῆς εξασφαλίζουν τιμὲς ὑψωμένες με τοὺς ψηλοὺς δασμούς, τὴς ἀπαγορεύσεις στὴς εἰσαγωγὲς ἐμπορευμάτων και τὴν ἐξαγωγή συντοῦς. Ἔτσι προσπορίζει ἀμύθητα πλοῦτη σὲ λίγους πού ρίχνουν στὴ δυστυχία 35 χιλιάδες ἐργάτες και τὴς οἰκογένειές τους. Εἴκοσι χιλιάδες γυναῖκες ἀναπνέουν τὸ δηλητηριασμένο ἀέρα μέσα στὰ καπνεργαστάσια και στὴς καπναποθήκες ἐτοιμάζοντας τὸ προϊόν πού θὰ εὐφράνει τοὺς ἄλλους: τὸν καπνό. Εἴκοσι χιλιάδες γυναῖκες δουλεύουν γὰ μεροκάματα πείνας. 4 500 δραχ. εἶναι τὸ μέσο χρονιάτικο εἰσόδημα τῆς καπνεργάτριας πού ἂν βάλουμε και τὰ ἐπιδόματα ἀνεργίας πού δὲν τὰ πέρνουν ὅλες γίνεται στὴν καλύτερη περίπτωση 6 χιλιάδες δραχμὲς δηλαδή 500 δραχμὲς τὸ μῆνα. Κι' ἔταν ζητήσουν τὸ δίκιο τους, κατεβλίνοντας σ' ἀπεργία, χρησιμοποιώντας τὸ μόνο νόμιμο μέσο πού ἔχει στὴ διάθεσή του, ὁ ἐργαζόμενος Δαυτὸ ἐνάντια στὸ καλοσασίο Γολιάθ τοῦ πλοῦτου, τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας πούναι παιδιά τοῦ, ἑλληνικοῦ λαοῦ και πληρώνονται ἀπ' τὸν ἰδρώτα του τὴς ρίχνουν ἔπως στὴ Θεσσαλονίκη κάτω με βόλια, ὑπερασπίζοντας αὐτοὺς πού τοὺς παζαρεύουν αὐξηση 2 δραχ. τὴ μέρα δηλαδή ἑκατὸ δράμα ψωμί!

Ἀφοῦ μίλησε ἀκόμα γὰ τὴν μοδιτρούλα πού δουλεύει ἀτέλειωτες ὥρες, γὰ τὴν κεντρίστρα, γὰ τὴν ὑφάντρα τοῦ σπιτιοῦ και τὴν ταπητουργό, ἔφθασε και στὴς νοσοκόμες, κι' ὡς τὴς ὑπηρετίες, δίνοντας με ἀδρὲς πινελιὲς μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς δουλειᾶς των και τῶν συνθηκῶν τῆς και ζητώντας γὰ ὅλες ὄρους δουλειᾶς ἀνθρώπινους, πληρωμὴ πού νὰ εξασφαλίζει τὴ συντήρηση, προστασία τῆς ἐργαζόμενης μάνας και τῶν παιδιῶν, πού ἀφίνονται στοὺς δρόμους μονάχα, ὅταν οἱ μάνες δουλεύουν, ἠρωη δουλειᾶ, χρονιάτικη πληρωμὴν ἄδεια κλπ. ἔφθασε στὴν ὑπάλληλο τὴν ἰδιωτικὴ: «Δὲν ὑπάρχει τὴση διαφορά, συνεπέρανε, ἀνάμεσα στὴν μικροῦπάλληλο τῶν μικρογραφείων και τῶν τραπεζῶν ὅστις συνήθως νομίζεται. Παντοῦ ἢ ἴδια ὑποτίμηση τῆς γυναικείας δουλειᾶς ἢ ἴδια ἐκμετάλλευση συχνὰ ἢ ἴδια περιφρόνηση. Ὅσο γὰ τὴς δημοσίης ὑπαλλήλους αὐτὲς δέχονται πρῶτες τοὺς καταγισμούς κάθε κομματικῆς θύελλας και τὴς ἐπιδρομὲς τῆς φασοκρατικῆς κραιπάλης αὐτὲς δέχτηκαν βιχότερα και τὰ χτυπήματα τῆς φασιστικῆς δικτατορίας στὴ χώρα μας. Ἀπὸ τὴς συνταχτικῆς πράξεις και τοὺς ἀναγκαστικούς νόμους πού χτύπησαν καίρια τὰ δικαιώματα τῶν γυναικῶν στὴν ἐργασία, δύο ἰσχύουν ἀκόμα και μάλιστα, ὁ τερατώδης νόμος, πού κατήγγησε τὴν πληρωμὴν ἄδεια τῶν ἐγγύων ἐκπαιδευτικῶν και στέρησε τὸ

μισὸ τους μισθὸ ἀπὸ τὴς μέλλουσες μητέρες. Οἱ λοιπὲς ἀνεστάλησαν μόνο. Ἔτσι ἢ ἀπειλὴ εἶναι πάντα μπροστά τους και γίνεται πειὸ ἀμεση με τὴ γενικώτερη ἀπειλὴ τῆς φασιστικῆς δικτατορίας πού μεγαλώνει κάθε μέρα και ζητὰ νὰ πνίξει με ὅλα τὰ μέσα, τοὺς λαϊκοὺς ἀγῶνες γὰ ἀνθρωπινότερους ὄρους δουλειᾶς, γὰ καλύτερες συνθηκὲς ζωῆς. . . .

Πὼς θὰ τὴν ἀντιμετωπίσομεν ἐμεῖς οἱ γυναῖκες τὴν ἀπειλὴν αὐτὴ; Πυκνώνοντας τὴς ὀργανώσεις μας τὴς ἐπαγγελματικῆς και τὴς γυναικείας. Δίνοντας ὅλες μαζί τὸ χέρι γὰ μιὰ στενὴ συνεργασία. Μόνο με τὴ συνεργασία ὄλων τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἢ ἀπειλὴ τῆς δικτατορίας δὲ θὰ μπορέσει νὰ πραγματοποιηθεῖ. Μόνο με τὴ συνεργασία και ὁ γυναικεὺς ἀγῶνας, πούναι ἕνα μέρος τοῦ ἀγῶνα τῶν ἐργαζομένων, θὰ μπορέσει νὰ εὐδοθή.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ νιώσουν ὅλες οἱ γυναῖκες ὅτι τὰ δικαιώματα δὲν παραχωρήθηκαν ποτὲ στὸν ἐργαζόμενο λαὸ ἐλέω θεοῦ, οὔτε με τὴν εὐγενῆ συγκατάβαση ἐκείνων πού κατέχουν προνομιακὰ τ' ἀγαθὰ. Τὰ δικαιώματα καταχτῶνται με ἀγῶνες, με θυσιῆς, καθαγιαζόμενα με τὸ αἷμα τῶν θυμάτων. Ἡ θυσία τῶν ἐργαζομένων τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι ἀκόμα νοπὴ στὸ βωμὸ τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν. Θυμίζει στὴς ἐργαζόμενες τὸ καθῆκον τους και στὴς λοιπὲς τὴ ντροπὴ τους πού ἀνέχονται τέτοια ἐγκλήματα. Μπροστά τὴς στέκεται εὐλαβικά ὁ ἐργαζόμενος λαός, σὲ ἐπιφυλακὴ, αὐτὸς ὁ περιφρονούμενος λαός, πού μέσα στὴ φτώχεια, τὴ γύμνια, στὰ κουρέλια του, θερμαίνει μέσα στὰ στήθη του τὰ σπέρματα ἑνὸς νέου πολιτισμοῦ.

Ὁ ἐργαζόμενος λαός, πού ὕψωνε σήμερα ἀπέναντι στὴ βία, τὴν τρομοκρατία, τὰ ἐγκλήματα, τὸ ἰδανικὸ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Πού ἔρθῶνει πάνω στὸ βούρκο τῆς κλειψιάς και τῶν σκανδάλων τὴν ἐργασία ὄχι πὰ σὰν κατάρχ, με σὰ σύμβολο νέας ζωῆς.

Πού στηλώνει ἀπέναντι στὴ σαπίλα τῶν πουλημένων κορμιῶν, τὴν εὐρωστία και τὴ χαρὰ τῆς φύσεως, κι ἀπέναντι στὴς ψευτιὲς τῶν πουλημένων μυαλῶν τὴν ἀλήθεια τῆς ἐπιστήμης και τῆς ἐρευνας. Ἀπέναντι στὰ μίσῃ τῶν λαῶν και τῶν φυλῶν, τὸ ἰδανικὸ τῆς παγκόσμιας εἰρήνης.

Ὁ ἐργαζόμενος ἑλληνικὸς λαός, ἀντρες, γυναῖκες παιδιά, πού χτὲς ἔπως κι ἕναν αἰῶνα πρὶν, ἔπως και στὰ πολὺ παλαιὰ χρόνια, συνεχίζει και σήμερα τοὺς ἀγῶνες του, γὰ νὰ μπορέσουν και πάλι οἱ μελλούμενες γενεὲς νὰ χαιρετίζουν τὴν ἐλευθερία πού θὰ «θὰ ξανάβγει και πάλι μέσα ἀπ' τὰ κόκκαλά του».

* *

Τελευταία μιὰ γὰ τὴν Εἰρήνην ἢ Κα **Διδῶ Σωτηρίου**: «Νὰ ἐξετάσομε», λέει «σὲ λίγα λεπτὰ τὸ τεράστιο πρόβλημα τοῦ Πολέμου εἶναι ἀδύνατο δι' αὐτὸ ἢ ἀγγίξομε μιὰ χαρακτηριστικὴ σύγγραφή του φάση, ἢ πάρομε μερικὰ πρόσφατα παραδείγματα γὰ νὰ βγάλομε μέσα ἀπ' αὐτὰ τὰ συμπεράσματά μας, πού θὰ μὰς δώσουνε μόνο τους τὰ θετικὰ αἰτήματά μας ὑπὲρ τῆς Εἰρήνης».

Ἡ Κα Σωτηρίου περνᾶ με συγκίνηση στὴν περιγραφή τοῦ δράματος τῆς Ἀδριατικῆς και θίγει μερικὰ αἰτία πού ἐσπρωξαν τὴν Ἰταλία στὴν κατάχτη-

σή της αυτή. Σάν συνέχεια και συνέπεια μάς δίνει την καταπάτηση απ' τόν Χίτλερ της συνθήκης του Λοκάρνο. Έτσι φτάνει στο πρώτο μεγάλο συμπέρασμα. **Οι δικτατορίες πρωτοστατούν για να σύρουν τόν κόσμο σε νέες σφαγές.** «Τά φασιστικά κράτη δε φοβούνται τόν Πόλεμο αλλά τήν Ειρήνη... Τά φασιστικά κράτη, αντίκαρα να λύσουν τά εσωτερικά ζωτικά προβλήματα τών λαών τους, ζητούν τή λύση τους σε εξωτερικές πολεμικές περιπέτειες».

Τό άχροατήριο, με βίγη φρίκης άκούει μερικές στατιστικές τών θυμάτων του πολέμου του 14 «... 10 εκατομμύρια νεκροί, 18 εκατομμύρια άνάπηροι, 9 εκατομμύρια όρφανά, 5 εκατομμύρια χήρες, 10 εκατομμύρια πρόσφυγες»...

Πώς θά σώσουμε σήμερα τήν Ειρήνη; Ός τώρα πιστεύαμε στην Κ.Τ.Ε. Τώρα βιαστικά ζητάμε τήν καταδίκη της και λέμε πώς στάθηκε άνάξια κτλ. Η σκέψη αυτή δέν είναι σωστή ούτε έξυπνη.

«Τό σύστημα τής Κ.Τ.Ε. είναι και μένει ένα γερό φρούριο ειρήνης, αλλά και τά φρούρια θέλουν καλούς φύλακες. Και οι φύλακες του φρουρίου τής Κ.Τ.Ε. στάθηκαν άνάξιοι, δε θέλησαν ν' άναγνωρίσουν τόν έχθρο και τόν άφισον να περάσει».

Έτσι έξηγει ή Κα Σωτηρίου τό ρόλο τών Κυβερνήσεων Λαβάλ και Χόαρ και βλέπει σ' αυτούς όχι άτομα που λάθεψαν, αλλά νοστροπίες και συνειδητή έκφραση συμφερόντων μιας όρισμένης κλίμας τών λαών αυτών.

Ός τόσο κι ό Γαλλικός και ό Άγγλικός λαός μέγουν πιστοί στο ιδανικό τής Ειρήνης, γι' αυτό κι οι δυο λαοί καθαίρεσαν τους κακούς αυτούς φρουρούς, όπως κυρίως απέδειξαν τελευταία οι γαλλικές έκλογές.

Δεύτερο λοιπόν ούσιώδες συμπέρασμα: **Πρέπει να σκεπτόμαστε καλά σε ποιους δίνουμε τήν έξουσιοδότηση να κυβερνούν τις τύχες μας.** Δέν μπορούν να παίζουν τή ζωή μας αντιπρόσωποι που έκφράζουν τά συμφέροντα τών λίγων και που έχουν ύποπτες δικτατορικές τάσεις.

Κατόπιν ή όμιλήτρια έξηγει πώς τό πέσιμο τής Κ.Τ.Ε. θά σήμαινε πόλεμο γιατί τό πνεύμα που τή διέπει είναι ή **συλλογική ασφάλεια**, που χωρίς αυτή σήμερα Ειρήνη δέν μπορεί να νοηθή.

«Η Ειρήνη είναι ένιαία. Τό σύστημα τις Συλλογικής ασφάλειας, μέσα στα πλαίσια τής Κ.Τ.Ε. για μάς τους μικρούς λαούς (που χρειάζεται να βγάλουμε κάποιον μάθημα απ' τήν ταχτική τών φασιστικών κρατών) είναι ή μόνη σωτηρία... Ό έλληνικός λαός έχει κάθε συμφέρον ν' ακολουθεί τήν πολιτική φειδωλών λαών, χτυπώντας κάθε άλλη προδοτική πρόταση για μονομερεί σύμφωνα».

Κατόπιν έξηγει πώς ή ένωση τών μη φασιστικών κρατών, ή ένωση τών λαών φίλων τής Ειρήνης, θά σταθει τοίχος άπροσπέραστος στις όρέξεις δυο τριών κρατών που σήμερα θέλουν τόν πόλεμο, όπως ή Γερμανία, ή Ίταλία, ή Ίαπωνία.

Κατόπιν περνά στο ρόλο τών γυναικών και στο πως πρέπει να συμβάλλουν για τή δημιουργία μιας άτμόσφαιρας ειρηνιστικής «...μιας άτμόσφαιρας που δέν

θ' άφίνει κανένα φιλοπόλεμο κυβερνήτη να παρεκκλίνει απ' τόν πόθο του λαού, πόθο που έκφράζεται στο σύνθημά μας: **«Η Ειρήνη νάιναι ή μόνημη πολιτική του Κράτους».**

Έτσι καταλήγει ή όμιλήτρια σε μια σειρά από αίτήματα:

1) Έμμονή στο σύστημα τής Συλλογικής ασφάλειας μέσα στα πλαίσια μιας ξαναοργανωμένης και δυνατής Κ.Τ.Ε.

2) Να παταχθή ή μυστική διπλωματική κίνηση. Να γίνονται και να λέγονται όλα στο φώς, ώστε ό λαός να παρακολουθή άγρυπνος πως διαχειρίζονται τις τύχες του.

3) Να εθνικοποιηθή ή πολεμική βιομηχανία, για να πάψει ό πόλεμος να είναι πηγή πλουτισμού μιας χούφτας εμπόρων, που, με τά κολοσσιαία κεφάλαια που διαθέτουν, εξαγοράζουν τόν τύπο, δημιουργούν μια κοινή γνώμη πολεμική κι έτσι διαταράσσουν τις διεθνείς σχέσεις.

4) Να παίξει κάθε τάσις για μίμηση τών φασιστικών μεθόδων για τήν άνάπτυξη τής νεότητας: μελιταριστικό πνεύμα, καλλιέργεια του μίσους κατά τών λαών κ.τ.λ.

5) Να περάσουμε όσο τό δυνατό γρηγορότερα από τήν σημερινή ένοπλη Ειρήνη στην αύριανή άφοπλισμένη.

Μά για τήν έκτέλεση όλων αυτών σαν άρχή και σαν τέλος, σαν προϋπόθεση και σαν πεμπουσία τής Ειρήνης:

Ζητούμε άκέρειες τις ελευθερίες του ανθρώπου και του πολίτου, άκέρειες τις λαϊκές και συνδικαλιστικές μας ελευθερίες. Όπου οι λαοί τις στερήθηκαν, εκεί ό πόλεμος έγινε σύμβολο. Όπου οι λαοί τις κράτησαν και τις βάλθηκαν, από κει θά δούμε να βγάνει ή έλπίδα τής Ειρήνης, ή χαραυγή μιας καλύτερης ζωής».

Τέλος ή Κα Σωτηρίου άνακοινώνει μιάν έκκληση τών γυναικών τής Άγγλίας που άναγνωρίζοντας πως οι γυναίκες είναι οι σπουδαιότεροι καταναλωτές, συσταίνουν στο γυναικείο πληθυσμό όλων τών χωρών να μπουκοτάρουν συστηματικά τά προϊόντα, τών επιτιθεμένων κρατών.

Τέλος θυμίζει τήν έκκληση που τά γυναίκα Σωματεία έλαβαν απ' τήν Ένωση τών Νέων όπέρ τής Ειρήνης «Τά παιδιά τών 20 χρονών οι νέοι που βλέπουν πως αυτοί θά είναι τά πρώτα αύριανά θύματα, καλούν έμάς τις γυναίκες, που είμαστε ό φυσικός τους σύμμαχος, που είμαστε οι άδερφές και οι μητέρες τους, να πάρουμε μέρος στον άγώνα για τήν διάσωση τής Ειρήνης, να σταθούμε πλάι τους, όπως μάς διατάσει όχι μονάχα ή κοινωνία μας συνειδηση, ή άγάπη μας προς τό ιδανικό τής Ειρήνης, αλλά κι αυτή ή φύση μας σαν μητέρες.

Οι νέοι όπέρ τής Ειρήνης οργανώνουνε Πανελλήνιο Συνέδριο κατά τά μέσα Ίουνίου. Κανένα Σωματείο Γυναικών δέν πρέπει να μείνει άμέτοχο, καμιά γυναίκα δέν πρέπει να μη κάνει, με τή δράση της τό χρέος της άπέναντι στα παιδιά της, στον έαυτό της, στο ιδανικό τής Ειρήνης και του πολιτισμού.